

BINNENLAND

PROF. J. G. VAN DER VEN 25 JAAR TANDARTS

Begin juni zal het een kwart eeuw geleden zijn dat Prof. J. G. v a n d e r V e n te Groningen, tot tandarts werd bevorderd.

Na sindsdien zich te Drachten te hebben gevestigd werd hij bij de instelling van de tandheelkundige opleiding aan de Universiteit te Groningen in september 1948 benoemd tot lector om onderwijs te geven in de Prothetodontie. In november van het daarop volgende jaar werd hij benoemd tot gewoon hoogleraar.

In de jaren van zijn universitaire werkzaamheid heeft coll. v a n d e r V e n zich van een dynamische zijde doen kennen. In 1952 verscheen van zijn pen een handleiding voor de vervaardiging van kronen en brugankers, in de eerste plaats bestemd voor zijn studenten maar ook zoals hij zich die voor de practicus had gedacht.

Twee jaar later gaf hij zijn boek over de Totale Prothese in het licht, waarin een klinisch technische handleiding was vervat volgens een door hem ontwikkelde methode en gebaseerd op door kauwbewegingen van de patiënt gevormde individuele compensatievlakken. In woord, geschrift en filmbeeld heeft hij zijn denkbeelden en werkwijze ook in buitenlandse vakkringen en vakliteratuur gepropageerd. Daarmede beschouwde hij zijn werk op dit gebied nog niet voltooid en zo ontwierp hij een daarbij aansluitend speciaal type praemolaren en molaren („Funktiodent”) om het kauwendement van de prothese verder op te voeren. Wij vermelden deze wetenschappelijke activiteiten niet zozeer om ze (overbodig) in het geheugen onzer lezers terug te roepen, dan wel als gereede aanwijzing voor de verwachting dat hij ook in de komende jaren niet in gebreke zal blijven verdere bijdragen te leveren tot ontwikkeling van het gebied, waarop hij zich, men mag wel zeggen: met dadendrang en niet zonder onstuimigheid heeft doen gelden.

Eenzijdige gerichtheid van zijn belangstelling en daadkracht kan V a n d e r V e n niet ten laste worden gelegd. Zo heeft ook het praktische aspect van de tandvervangning zijn steun. Van de Stichting Vakopleiding en Examens voor Tandtechnici werd hij door de minister als voorzitter aangewezen. Het is zijn verdienste dat door bekwame leiding het aanvankelijke wantrouwen binnen de deelnemende groeperingen heeft plaats gemaakt voor wederzijdse waardering.

In de jaren zijner praktische werkzaamheid te Drachten deed hij zich kennen door organisatorische ambities. In het werk van de Afdeling Friesland van de Maatschappij nam hij een actief aandeel, laatstelijk vanaf 1937 als voorzitter. Van de ondergrondse beweging tijdens de bezetting tot heroprichting van de Maatschappij was hij een der medewerkers. In zijn ijveren voor de collegiale belangen vond in 1946 de Afdeling aanleiding van de algemene waardering blijk te geven door hem het erelidmaatschap aan te bieden.

Met dit exposé van feitelijkheden moge worden volstaan om duidelijk te maken welke plaats coll. v a n d e r V e n zich in de tandheelkunde heeft verworven. Gelijk reeds werd gezegd is er op grond van deze antecedenten reden te over voor de verwachting dat hij ook in de toekomst een waardevol aandeel ten bate van de tandheelkundige gemeenschap zal blijven nemen.

P. H. B u i s m a n

DE EERSTE PROMOTIE IN NEDERLAND VAN EEN TANDHEELKUNDIGE DOCTORANDUS

De 25ste april 1956 werd F. v o n B a r t h e l d, doctorandus in de tandheelkunde, nadat hij zijn proefschrift had verdedigd tegen de bedenkingen van de faculteit, door de senaat van de Groningse universiteit cum laude bevorderd tot doctor in de geneeskunde.

Op die middag werd in de senaatszaal van de Groningse universiteit de kroon gezet op het uitstekende werk van de promovendus doch niet minder op het onvermoeide streven van allen, die zich hebben beijverd de tandheelkunde te plaatsen op een wetenschappelijk niveau, de besten onder haar beoefenaren waardig.

Terecht wees de promotor, prof. dr. J. A r i è n s K a p p e r s, in zijn inleidende toespraak op het belang van deze gebeurtenis in de geschiedenis van het tandheelkundig onderwijs, ook al was het voorshands slechts mogelijk een doctoraat in de geneeskunde te verlenen in stede van een specifiek tandheelkundige graad.

Na deze beschouwing trad de promotor in de verdienste en feilen van het proefschrift, getiteld: *Ontwikkeling en betekenis van glazuurkroon en glazuurstreng bij het melkgebit van het varken*. Het onderzoek had de promovendus genoopt zich te verdiepen in de theorieën over het ontstaan van de elementen met meer knobbels en de promotor prees de wijze waarop in het proefschrift ten aanzien van de ingewikkelde problemen was stelling genomen, ook al had hij hier en daar wat klaarder taal gewenst. Bijzonder verhelderend noemde hij de schema's, die hun weg in de internationale literatuur wel zullen vinden.

Na de promotie kreeg prof. D e B o e r het woord. De opmerkingen van deze op het gebied van de vroege ontwikkelingsstadia der tanden zo bij uitstek deskundige waren voor de promovendus van te meer gewicht, daar zij kwamen van degene, die de stoot had gegeven tot de in het proefschrift neergelegde onderzoeken. Zo ontspon zich allengs het waardige spel van vraag en antwoord, waaraan later nog prof. H u t en prof. K e u n i n g deelnamen en waarin de promovendus slagvaardig repliceerde.

Toen de senaat zich terugtrok voor beraad leek het niet aan twijfel onderhevig dat deze promotie op grond van de kwaliteit van de dissertatie zowel als van de verdediging een zeer verheugende eersteling zou worden in de tandheelkundige reeks. Dit vermoeden werd bevestigd toen de rector magnificus kond deed van het besluit van de senaat de promovendus te bevorderen tot doctor in de geneeskunde onder toevoeging van het eervolle predikaat: cum laude.

Hiermee was de plechtigheid geëindigd; voor de jonge doctor evenwel zet zich een wetenschappelijke carrière voort. De tandheelkunde ziet de resultaten van zijn verdere werk met vertrouwen tegemoet.

HET VRAAGSTUK DER TANDHEELKUNDIGE HULPKRACHTEN

In de Memorie van Antwoord op het tandheelkundigen-wetsontwerp wordt geconstateerd dat de tandheelkundige hulp in ons land kwantitatief niet voldoende kan worden geacht; het vraagstuk van het tekort daaraan heeft de bijzondere aandacht van de Minister.

De tandheelkundige voorziening vormt thans onderwerp van studie van een commissie van de Gezondheidsraad, ingesteld na de opheffing van de Commissie Tandheelkundige Voorzieningen.

De reden van de opheffing van deze commissie moet worden gezocht in de omstandigheid, dat de tegenstellingen in dit college op den duur zo groot bleken, dat van haar geen vruchtbare arbeid meer kon worden verwacht. Als resultaten van haar werk kan, behalve het rapport over de zg. gedupeerden, worden genoemd een waardevol rapport van een subcommissie over het vraagstuk der tandheelkundige hulpkrachten. De besprekingen over dit rapport worden thans voortgezet in de betreffende commissie van de Gezondheidsraad.

Bij laatstgenoemde commissie is in het algemeen in studie de tandheelkundig zowel als maatschappelijk meest wenselijke wijze van voorziening in de behoefte aan tandheelkundige verzorging in Nederland. In dit verband wordt thans mede het probleem der tandheelkundige hulpkrachten bij de schooltandverzorgingsdiensten bestudeerd. Het is niet te verwachten dat de gedachte, de tandtechnici te betrekken bij de tandheelkundige verzorging, in deze commissie bijval zal vinden.

Het zal onjuist zijn te veronderstellen dat aan een bestaand tekort aan tandartsen zou kunnen worden tegemoet gekomen door uitbreiding met een aantal prothetisten. De oplossing moet worden gezocht op het terrein van de conserverende behandeling van het gebit en bij de preventieve tandheelkunde in het algemeen. Het belang van de volksgezondheid brengt dus mede de opleiding van geheel andere hulpkrachten, die werkelijk de taak van de tandarts verlichten.

KLINISCHE AVOND VOOR TANDARTSEN IN HET ACADEMISCH ZIEKENHUIS TE GRONINGEN

Op vrijdag 13 april werd de 17e klinische avond gehouden in het Academisch Ziekenhuis te Groningen.

Het programma omvatte:

1. F. J. Tempel: Klachten van het kaakgewricht tengevolge van een slechte gewoonte; met projecties en demonstratie van een patiënt.
2. I. W. Bergsma: Een hulpparaat voor bespelers van blaasinstrumenten; met projecties en demonstratie van een patiënt.
3. A. J. G. Pieters: Unilaterale hyperplasie van de processus condyloideus mandibulae; met projecties.
4. C. Booy: Het risico van expansietherapie; met projecties en demonstratie van modellen.

IN MEMORIAM
CHRISTINA M. C. DULLEMOND

Op 29 januari 1909 werd de student Stien Dullemond tot tandarts bevorderd.

Degenen, die tegelijk met haar aan het toenmalig Instituut in de Witte-vrouwenstraat hun opleiding zochten, zullen zonder twijfel nog de frisse Gröningse deern en de gulle kameraad vóór zich kunnen zien. Verdiepen zij zich in de herinnering aan haar, dan tekenen zich een aantal eigenschappen af, die innerlijk samenhangend — het harmonieuze beeld geven van een naïef en ijverig, energiek en trouw menskind. Trouw vooral, aan haar plichten en haar vrienden.

Na vestiging in Breda volgde gedurende enkele jaren een drukke en succesvolle praktijk. Het *col legare*, het moreel gebonden zijn aan beroep en beroeps-genoten was haar geen leeg begrip. De vakvergaderingen miste zij zelden en zij werd daar gaarne gezien. De wens haar kunnen hoger op te voeren deed haar de DDS-titel verwerven. Na terugkeer in Nederland schonk een kort oponthoud in een Amsterdamse praktijk haar geen bevrediging. Utrecht werd het veld van haar activiteit. Een dubbel assistentschap aan het tandheelkundig instituut vulde slechts een deel van de tijd. De rest werd besteed aan de opbouw, vanaf de grond, van een nieuwe praktijk. Dit belette haar echter niet nog een surplus van krachten te wijden aan de „stoomcursus”, van collega D u y z i n g s en haar samen. Haar oud-leerlingen zullen haar met respect en óók met tegenheid herdenken.

Op rijpere leeftijd trad zij in het huwelijk en zegde zij de tandheekunde vaarwel. Een gelukkige oude dag was haar niet beschoren. Reeds vrij spoedig overleed haar man en haar eigen gezondheid liet in vele opzichten te wensen over. En zo is ten slotte op 15 april j.l. de grote rust voor haar gekomen.

B. R. Bakker

K. E. WAAGENAAR †

Op 1 april j.l. is op 50-jarige leeftijd in Israël van ons heengegaan collega K a r e l W a a g e n a a r, voorheen in Amsterdamse tandartskringen een markante persoonlijkheid, die zijn vak met veel liefde en toewijding heeft beoefend.

De overledene was een uitstekend tandarts, waarop de professie met recht trots kon zijn, maar iemand die het door zijn principes vaak moeilijk met zichzelf had.

Zijn leven is verre van gemakkelijk geweest, want tijdens de Duitse overheersing waren hij en zijn gezin gedwongen onder te duiken en moest hij zelfs twee van zijn kinderen verliezen, een slag, die hij kennelijk nimmer te boven is gekomen.

Ofschoon hij zich ook na de oorlog weer in 't bezit van een uitstekende en bloeiende praktijk mocht verheugen, mede ook dank zij zijn enorme werkkraft, trok het ideaal van een vrij en onafhankelijk Israël hem en z'n familie dusdanig aan, dat hij z'n goede bestaan hier verwisselde voor het moeilijke leven in de Israëlsche staat in opbouw.

Tijdens het F.D.I.-Congres in Scheveningen in 1954 gaf hij nog van z'n grote belangstelling voor de tandheekunde blijk, ook al met de gedachte zijn geliefd vak in z'n nieuwe vaderland vooruit te helpen.

De moeilijke omstandigheden en het klimaat daar zijn hem echter blijkbaar te veel geweest.

Dat hij ginds in vrede moge rusten.

A. Danser